

“নুপী ওইবীনা নুপাগী মপান ভাংৰা নঙনা... সমাজে অসিদি ময়োমদোম কৰম হিংগনি।”

খুৰুমজৰি মপূৱেল।

ইশৌ লাংগনু

—নোংমাইথেম প্ৰেমানন্দ

ইশৌ লাংগনু পুৰ্ণিং ফাথৌ খোইৱাঙ খোইলাওনগনু নতিন য়োথৌ চান্দাৰক খল্লু।

কৈদৌঙৈদা পাম্লনু মীংকুপ খুদিং মচু ওনবদৌ অতিয়াগী লৈচিলগুম ওইজৰা শিংকনি।

নৃংশি মশ্শুংলাংগীদমক থৰায় পাম্মুক্নু কৈদৌঙৈদা শিৱেই ফংগনি অখাঙকনবগী কান্‌বদৌ মমৈদা।

য়েংনীংদ্রবা মায়থোং

—শ্ৰীকাংজম নন্দকুমাৰ

মখল মথেল কয়াগী লৈৱাংশিংনা শাৎলিবা মালেম লৈকোলসিদা। লৈৱাং লৈশক লৈসু খঙদৰা অমখৰুা লৈকোল অসিগী নীংথিজৰা খুদিংমকপু মাঙহল্লি। অৱেহুদা মাঙহল্লি লৈৱাংশিংগী হৈনম লৈনম পূম্বা। তিঙ্খুংতনা য়োমশিল্লৰা লৈৱাং কেতুকীগী লৈনমদুনা ঙাওহল্লি থশ্মোয় শোনৰা কনাবু। লৈকোল অসিগী নীংথিজৰৰা মশক মতৌ মহৌশা মাগী খুদোলনি। পীখোৱৰুৰা মহৌশাগী অসুক নীংথিজৰৰা লৈকোল অসে মশক হীাহল্লি লৈৱাং লৈশক লৈসু খঙদ্রবা অমখৰুা। লৈখোং অমদগী লৈখোং অমদা লোংনা লোৱা চিৱোল তৌৱি যাইতোং ফমদোংৰা শাদুনা লৈকোল লৈৱাংশিংগী হায়ইদা ওৱা থোইনা ঙাছেহুইৱি য়েংনীংদা য়েংনীংদা তনীংদা তনীংদা মতম মাৰু ঙাইৱি।

ঐ

—ডা. ৰঞ্জিৎ মঙাং
ঐদি শকউদৰা মপুনি এনা পুন্মক শেশ্তুনি পুন্মক ঐগী কুশ্মৈনি মালেমগী মীওই খুদিং ঐগী মিং থোনবনি ঐগী মিংদি লোইৰা নাইদে। অশিংৰা শৰা খৱনা মথোয় লাইনি লাংহল্লি মথোয় লাই নভে এনা শেশ্বা মিনি মী মথোয় ঐগী মিং ৰায়বনি মিং ৰায়ৱগা লাই ওইৰা হৌনদে। মীনা মথোয় নীংলৰা মথোয়মুক পঙৰা অমা লৈত্ৰে লাইৱিক তন্নিৰা মদু খঙনবনি মীপুম খুদিং এনা থৌদাৱিবনি ঙসিদ্দগী ৰাখল খছৰুসি শকউদৰা মপু এৰু লাংনৱে।

খুৰুমজৰা

—খাংঙেহুম শ্যামকিশ্বৱ
খুৰুমজৰি, খুৰুমজৰি ইহৌ নোংদা লাইৱেল পাখংৰা নমৈৰু নয়না চিৰ্ৰিৰা কংলা ফম্বাল ঙাছেহুইৰা কংলৈ ইমা কোল্লিৰা খুৰুমজৰি ইনিংথৌ খুৰুমজৰি মপূৱেল। অমুক নুংথিল মীওইৰা নুংদা অহিং লাইওইৰা লিনগী শাইয়োন ফৈদিকোন কংলৈ লমদম ঙাল্লিৰা লমখৈ চাংশাং কোল্লিৰা খুৰুমজৰি ইনিংথৌ খুৰুমজৰি মপূৱেল। খোয়দৌ লমদম মালেমগী ময়োল থম্বাল তোংলিৰা লৈৱিক লৈনা চেইহুদ ময়োল থম্বা মৰভা হাইনা হুম্বা পাল্লিৰা নতিক নয়াইনি ইবুংঙো খুৰুমজৰি ইনিংথৌ খুৰুমজৰি মপূৱেল। লাইগীদি মমৈ মীওইৰা মীগীদি পুৰোক লাইওইৰা কংলৈপাক্কী নিংথৌৱেল মীতৈ চাদা নাওদোলন পীনবীয়ু মাইফ যৌজাল খিকথবীয়ু নুংশি ঈৱিক পুন্মক তেংৰাংলি অঙৌৰা চেবাংগী তংত্ৰৰা পৱেং কয়ানা।

মসিদনি

—ডা. শান্তিবলা শমুৱাইলাৎপম
মসিবু নঙগী কৱম্বা ময়াইনৌ নঙগী অথিৰা শক্তম অমত্তসু উনা উনা উত্তিবদে ঐ। নঙৰু মোৎহল্লিৰা অমকপা মচৎশিং খঙনা খঙনা খাঙবসু হৈনৱে নঙোন্দা ঙাউৱি ময়ায় কাৱি নঙনা শুমলি মীকুপ খুদিং। নঙগী অশংৰা লৌৰুকশিং উৰুই নুংঙাই মৱাং হৌৱি থশ্মোয় নঙগী নিংথিৰা চাংশিংনা ঙাল্লি তগুপ তৱেং তনিক তনিক। ঙুমখৈ নাইদৰ’ অতিয়াই মখাদা ইঙা কুমদমলক ইঙেনে কুমখাইৱকপা নঙগী মঙাও থীৱ’ তুৱেলশিং চেছৱি ৱজগোয় শাৱ শাৱদুনা। ইয়োনননা শাফু কল্প’ ঠশ্ৰৈশিং নঙগী শংৰান্নাৱ অতিয়াসু কুপখৱে অমঙৰা নোংগী মঠৈ মঠৈনা কয়াদি নিংথিজে নোংথাংগী মিৎচিদৌ। কালেন লৈৱাংশি মোমোন নোকৰৱে জগোয় খুথেক তন্মীমাৱি উপালশিং খুনগী লাইবুংগী পুংলোন তাহুদা মালংনা খ্মালক্লিৰা থোহুাংগা ইৱেইনি। চেক্সা পাইত্ৰবনা, পোম্বী হঞ্জিল্লকপদা চেক্সাগী কাইদোংফম খঙদবনা পোম্বী ককঙাওনৱেদৌ শাবি ইনেম্মচা পাম্মুবী। মসিদনি এনা ঙাওৱিসে নঙোন্দা মসিদনি শুমলিবসে ঐগী থৰায় হকচাং অসুক য়াম্মদি পীনবিৱে নঙনা নীাজথিগে অমত্তগা পীনবিয়ু নঙনা শুম্বীদুনা নঙগী অশেংৰা নতপ্পাত্তা পীনবিয়ু নুংঙাইৰৰা তুমখুল অমখত্ৰং।

য়ুম পাল্লুৱে অৱেহুদা

—অধোকপম তোহ্মা
জৰ্দ মীথা মনা ঐসে য়ুম পাল্লুৱে অৱেহুদা ঙাঙনৱে এৰুতা মীয়াম্বা চাবসু চৰ্বা ঙাঙবসু ঙাঙৰ্বী শেদোংদা পেন্দৰা কয়ানি মহাউদা ঙাওবসু কয়ানি খোৱৌ খোৎলি ফংদবদা মিথা জৰ্দ ঐহাকসে খঙদে লাইবক ফৰ্বী হায়দুৱা। অদুগা কৱিগীনৌ মীওইৰা অসুক য়াম্বা চানীংলিৰা এৰু নখোয়না থৰায় য়াওনা চাবদগী মিথা ঐসু মীৱা তাৱেদৌ চাবদি হেঞ্জি নুপী ওইবীনা থোকহল্লি থৌদোক কয়াসু নোং ঙানদ্রিঙৈ, য়াহৌৱকপদা খজাই তোংনা থোৱকই কেথাকপদসু অদু মঙাই চিন্দা হৈকু উম্বুদনৌ পকচৈ খঙদে পকচদে খঙদে জৰ্দ এৰু নখোয়না চাবিৱি। চাবীদ্ৰৰা এৰু থৰায় য়াওনা লেপথিনি শিংত্ৰবদি অয়োনৰা মাঙখিনি পুশিল্লক্ৰেই অৱেহুদা চাবীগনু চানীংৰা নচিদ্দনা চাদ্ৰবদি এৰু নখোয়না মিথা ঐসে মীৱাসু তাৱেই চেমৱে ঐগী হাজক অসিদা থায়নদগী লৈৱৰুৰা মৈতৈ মনা লাই-ভীলগী থৌদোক ৰাথোক মকোক ওইৱৰা কা তাম্বা ৰাহল্লে মিথা মনা এনা নুংশিবীৱনু এৰু মীওইৰা মিথা মনা ঐহাকসে ইশা ইদোম মাঙজত্ৰগে কংলৈ মৈতৈ লমদমদগী।

অঙৌৰা চেবাং

—মোইৱাংথেম নিলুকুমাৰী
চেবাংনি অঙৌৰা ইশিত্ৰিৰা ইশিলহৌৱৌ মকা লাঙ্গৰা থশ্মোয়গী অৰা নুংঙাই শৈশক কয়। পৱিং পৱিং শৈথাহৌৱসি ৰাখল মানা লৈৱিঙৈ মুনি খাঁসি কয়াসু উচেত্তা উকুদা নুংদা হক্ৰমথি হায়নে। অঙৌৰা চেবাংগী চেনাশিং কপথি-নোকথি পুৰ্ণিং পেমা ইহৌদ্ৰবদি কনানসু খঙলম্লেই লমায়শিং নৃংশিংকী ইপোমদা হাইদোকই উহাল্লি নুংওম্বৰা কয়।চেছৱকৰ্পনি খৃশ্ণম্বনা নীংশিংবনা থৰায় হাল্পি চেনাশিং তংত্ৰৰা মৱী মতাগী মতং মতংকী ৱাৱীশিংবুনা। খৃশ্মা মঙা মচিন খৌৱৰৰা কলমনা তেংৰাঙলি অৰাংৰা লৈপুংনি লৈখোল্লিৰা ৱাৱী লীবনা অশংৰা ৱাৱী লীবাবনি অদুঙৈগী ইপু ইবেনগী অৰা নুংঙাই লীবিনবসু লৈৱৰোই তবীবনবসু ৰাংলনি পুন্মক তেংৰাংলি অঙৌৰা চেবাংগী তংত্ৰৰা পৱেং কয়ানা।

Sunday, May 20, 2018, Imphal

অমঙৰা নোংলজা

(হিংনা হিংনা শিৱৰা মীৱক্ৰুদা পুবিগনু হায়ৱিৰা অইবী অমা)

লাইদি নীংদ্ৰসু যাই। পুস্দি হিংদৰা যাদে। পুসি হায়বসি য়ুমখজা হৌৰা নাপীদি নভে, লৈমায়দা হৌৰা পান্নীনি। পান্নী অমা হিংহনবদা চঙৰা মচাক পুম্বা পুস্দিদা চঙঙি। অদুনি শৈৱেং থোক্লক্লিৰা, ঈশৈ চঙলক্লিৰা, চাক ঈশিংদনা য়াৱক্তে। মৱমদি হকচাংদি চাক ঈশিংনা হিংথিৰা যাই। থৰায়দি মৱোল হেজা লোল্লক্‌নি, মনীং থুংদ্ৰগা হেজা কপ্লক্‌নি। মতাংদুদা লৈৱে, শৈৱেংগী, ঈশৈগী চ্যফম, কান্‌ফম। অদুদগী লুৱিৰা অমনা থৰায়দা নভ্‌না কায়নশ্ৰৰা ‘থমোয়’ কৌৰা পোৎশক অমা লাইনা ঐখোয়দা হাপসিদ্দনা থঙ্গিৱি। মসি কায়দনৰা হেংনবদনি তাইবঙ মীনা পুসি চুপ্পা মপুম ধীংপমখৈ ৰাজৱিৰা। থমোয় মঙোদ্দগীনি শৈৱেং থোক্লক্লিৰা, থমোয় মাননি শৈৱেংগী মহাও চুপশিল্লিবসু। মসিদি পান্নীগী মৱনা লৈহাও চুপশিল্লগা, মউদা, মসাদা, মনাদা য়েছেক্লকপা অদুগুশ্‌নি। থমোয়না মদোম খক মাঙহনখিদি, হকচাংদা কান্‌ৰা পীথোক্লকই। অদুনা মথোয় অনীনা হিংমিৱে। অদুনাদি শৈৱেং পুম্বা অইৰা, অইবীগী থমোয়গী মপাউনি, চেনাখোলনি। পুস্গিা মৰী লৈনদৰা শৈৱেংদি শৈৱেং নভে। অদুমক্সা ইংৱাজিগী কবি, Robert Bridges না হায়ৱশ্মী, “Every poem is an intimate echo of the poet’s life.” কয়াদা খঙনা হায়ৱমত্ৰবনৌ। ক্ৰিটিকশিংনা অসুম্মসু হায়নে, “Even the die-hard Classicists cannot claim to retain complete objectivity or disinterestedness.” ৰাফমসি ঐসু য়াজনীংঙি।

এনা ৰাফম খৱসি পঞ্জৰগী মৱমদি ভসি ঐথোয়গীসু অহানবমক নংএবসু পুসিবু লুনা লৌজৰা, পুসিবু মশক খঙনীংৰা, পুসিবু তাইবঙগা, মহৌশাগা কৱি মৰী লৈনৱিগে থিৱিৰী কবি নুপী অমা ফংজৱে। অসুক যৌৱাংনা পুসিবু য়েক্ৰৰা হেংনবদি নুপীলজদি অইবীসিগুম ঐদি থেংনখিদ্ৰি, ঐথোয়গী ওইনা। ওহেল্লা ময়কে চুম্বা চঙশিল্লকত্ৰে। মহাক কনাসু নভে, নৌনা শাফোক্লক্লিৰী, ঐথোচুপ মায়কৈগী খৃৎ থেকপদা য়াওৱদৌৰী জিৱি লমদমগী অইবীনি, মোইৱাংথেম মলয়ানি। অহানৰা খৃৎখানি, অদুৰু কাংখুল মুংলৱেই। শৈৱেংদি ৰাইহ লীক্‌দবনি, শৈৱেংদি ৰাহহেজক অনী পুৰা ঙুমগদবনি, শৈৱেংদি মচেক্সা-ময়ানা য়ৈগদবনি, শৈৱেংদি অচুম্বা থিবনি। পুন্মকসি ঙক্সা চংনৰা হেংনৱি ইবেম্মাসিনা। ৰাহৌদোজা ঐথোয়গী শক্সাইৱৰা কবি, লনচেনৰা মীতৈনা, ওহেল্লা ফজনা ইবিৱি। মসিদা পাৱবসু লাইৱিকসি মমল লেঙ্গা য়াৱবনি। কবি অসিনা ইৱি, মলয়াগী শৈৱেংশিং অসিগী মতাংদা অসুম্বা, “অহানৰা খৃৎখানি, অনৌৰা মহাওনি। লেপুৰা পুস্দিগী ঈচেলসিগী তৌৱে তুথুপ য়ুদিং থেংনৱকপা অইবীগী পুৰ্ণিং ৰাখল অমসু থশ্মোয়গী মপাউ কয়াবু ৰাহেগী লৈনানা শোম্‌কপা, পুৰ্ণিং হুৰা শৈৱেংগী নাচোমনি।” হায়ৱিৰা অসিমক চুল্লবনি। মলয়া শৈৱেং ইৰা পকচৱে হায়নীংঙি।

হেজা য়েংৰা যাই। ঙসিগী ঐথোয়গী ইৱমদম অসিগী কীভম অসিবু নাকৌইননা মচেক্সা য়ৈদুনা য়েক্লি অসুম্বা, “নোং তাদনা/ঈচাউ থোক্লি/অকায়ৰা ৰাদা/ঈশিং চঙলক্লি/... মচেৎ তাৱগদা তোৰ্কান্‌বু/লুপত্ৰদা য়ুমসিবু/ইপা-ইপুই/ইংখোল চাইগেইনুংসে।” (লৈৱায়, লা: ৫) ৰাইহে খৱসিনা চাউৰৰা ৰাহহেজক পীৱি, এনালোজি ওইনা। অমুকসু অচুম্বা ফংত্ৰৰা খুম্বাইসিগী মশক য়েকপদা অইবীনা শীজিৱিৰা সিম্বল য়েংৰা যাই। মানা হায়, “খৃংনাং চাৱৰা/চোকথৰৰা হকচাংনি/ৰায়েলশঙগী ভগবত/গীতানি, গীতা/কল্পি থশ্মোয় শোক্সা।” (কল্পি, লা: ১৩) অনৌৰা সিম্বলনি, মৱীক চুম্বী। ৰায়েলশঙদা গীতা পায়দুনা ৰাশক্তৰা কনাবু য়াওবগে, অদুৰু কনানা অচুম্বা কয়াম ঙাঙত্ৰংগে? য়াহতুংনি ফোঙদোক্লিৰা। অমুকসু কৱপসম্মা হাৱৰা খুম্বাইসিবু নাকৌইননা চৈৱি, লায়থুং পৰুৱনি হায়ৱি। লায়নাদি লৌনগনবনি। অদুৰু মানা হায়, “AIDS নভে, HIV নভে/ঈদগী নভে লৌনৱিৰা/মসিদি খ্তুগী লৌনৰা লায়নানি।” (লায়না, লা: ১৭) অইবীনা হায়ৱি- লায়না অসি ঙসিদি খুম্বাই থুংগে। অদুনা ওইৱে লায়চুৰৰা সনা লৈবক। হায়ৰা য়াৱৰা ৰানি। অমুকসু হায়ৱি অইবীনা, লায়না পৰুৰা ইৱমদমসে লৌপুৰু য়োংনা তানবগী ফিভমদা লাক্ৰে, অদুনা লৌপু চেকশিল্ল হায়না। অইবীগী ৰাইদে, “চেহ্ল হে লৌপু/তাম্‌জৱক্‌নি য়োংনা/নমিৎ-ননা শিংঙু।” (লৌপু, লা: ২৭) চুমত্ৰৰা ৰানি হায়ৱিবসি।

মসি ফনা হায়দনসু অইবীনা মশাগী পুসিবু খক কাউথোজে। অইবীনা নোংমদি শি্দৌৱিনিকৌ হায়বসি কাউৰা লৈতে। অদুনা মানা ‘অশিবৰু’ তথী, নুংশিদি, মানা কৌৰা তাম্‌শিদি। অদুৰু শেংনদি হায়জৈ, “কৱিৱৰুা এৰু তাননৰা কৌৱক্লৰা/তাৱক্লবদি নোংমা/নভুং ইনগনি/শোয়দনা।” (নোংমা, লা: ৩৩) নাইথোকপা য়াৱেওইদৰা নোংমদুনি ঙাইনিৱিৰা। মসি খক কাউদে অইবীনা। ফজৈ হায়নীংঙি। পুসিবু লানফমনি হায়বসু মহাক কাউদে। অদুৰু মায়থীৱৰা লান্নী ওইনা হনবদি পামজদে। অদুনা হায়ৱি, “লান্নীনি ঐসু লান্নী/লানফম ময়াইনা লেপ্লিৰা/... অৰোইৰা য়াইপ

মৈগী চীং - ৩

নোংমা নুমিদাংৱাইৱম অমা শকহেনবীদুনা এৰু কৌৱকই। এনা নাপল তৌনা খল্লই ঐগী নুপা থোকপা ইতৌসি মা পাল্লক্ৰে। এনা ঐগী ঝাইদগী ফজৰা শুটটু শেৎলে, শম ফজনা হাংলে অদুগা কৱিমত্তা চিংনৰা লৈতনা মাগী মমাঙদা ফম্বুৱে। মানা এৰু মাগী লাংদা থুৱে হায়না খল্লবদি ঐনসু মাৰু ঐগী লাংদা থুনৰা হেংনগনি। এনা মফমদুদা য়ৌবদমা মাগী শুমহংগী মীনোক্তুনা এৰু তৱাম্বা ওকই অদুৰু মায়থোংধু মকা কয়া লামদে। এনা লাংতক্ৰুনা হংই - “ইবেম্মা, হকচাং কৱিসু থোইদোকপা তৌদেকৌ।’

মানা য়াম্বা নীংৰা কায়বগী খোহেজ্তা হায়ৱকই - হোয়, থা অমৱোমসি অৰুৰা লায়না অমনা নাৱক্লি। হৌজিক ফাওবদি এনা হেঞ্জিল্লনৰা কয়া হেংনৱি অদুৰু অনাবসি সুম-সুম হেঞ্জিল্লক্লি। মসিগী হীদান্তি নুংশি হৈতৰা মীওই অমগী মনাজ্ঞা লৈ। মা নুমিৎ খুদিংগী এনা লাংতক্ৰুবসি উৱিৱনি অদুৰু নুংগুম কল্পৰা থশ্মোয়দু খজিত্তা ফাওৰা থোংপা কৌৰা লৈতে। ঐ মানা পীৱিৰা ইঞ্জিত্তে খঙলে, ইশাদা মৈনা চিংবগুম ফাওৱকই, শ্বৱ মপী হোল্কই। থশ্মোয়দা ঈৱাং হৌৱকই,

অকিৰা য়াওদনা এনা হায় - ‘অদোম্বা থশ্মোয় কল্পি, নুংশি হৈতে হায়ৱিৰা মীদুনসু অদোনুসু অদুম্বা খল্লম্বা য়াই, কিজবদগী হায়ৰা ঙুমদৰা ওইৱমগনি।’

শকহেনবীদুনা হায়ৱকই - “অদু ওইৱবদি মায়কে অনীমক্কী অৰাবসি কোক্ৰৰা উপায় অমা থিবিৱোদনা। নুংশিথোইবা! ঐ হৌজিক ঐগী থশ্মোয়গী মৈসি লোংশিনৰা ঙুমদ্ৰে। ঐগী লৈজৰা পুম্বা নঙোন্দা কংলবনি, ঐগী পুট্ৰৈসি কৈদৌনুংদসু হাংলৱেইদবনি। নহাক্কী মীচৎ উৱেং থিনৰা ঙুম্বৰা অশাস্ত্ৰে ঐঙোন্দা লৈ। এনা মালেম পূম্বৰু নঙগী খুম্বা কুলহনৰা ঙুমগনি। লাকপীৱৌ, এৰু কোনবীৱৰৌ, থশ্মোয়গী মৈচাকসি কোকহনবীৰৌ।

নুংগী মৈচাক্সা মেৰাইদুনা শকহেনবীদুগী মায়থোংদু অম্বুকা হেমা তঙাংলে। ঈৱাংনা মথোয় কাৱদুনা মখৃৎ অনীদু তিংথোক্লদুনা ঐগী নাজ্ঞা চঙশিল্লক্ৰে। মাগী মমিৎতু মৈৱী থোকপগুম ঙাংই। অদুৰু মৈশা ফংবদা তাইবঙ মীওইবনা তুংহম্ববগুম মাগী মতৌদুদা ঐ থোঙফম অমা অনী তুংদা হন্দোকই। মাগী নুংশি ইহৌ লাংবদু উবদা ঐ অকিৰা অমা পোক্ৰে। ঐগী থশ্মোয়সি শকখঙদৰা চিংবৰা অমনা অকিৰা ফাওংলে। শকহেনবীদুনা ঐঙোন্দা মৈবুলগুম লংলৰা মমিঙুনা য়েংলদুনা অশাওৰা খোহেজ্তা হায়ৱকই - “অদুক য়াম্বা কিৱিদ্‌ কৱিগীনৌ?

- ঐদি নহাক্কী নখাদা থবক তৌৰা মীনি অদুক য়াম্বা চাউৰা ইকায়খুম্ববদু ঐ ঙমজৱেই।

- অদোম্বা হন্দেইবীৱমগদৌৰা মাৱ্লে।

- নভে, নভে মদু হায়মল্লে। ঐদি নহাক্কী খোঙায়গী উফুলগুশ্‌নি। অদোম্বা মৈৱিনি এনা মৈৱানবানি, এনা হায়জগদৰা হায়ববু অসিখঙনি।

শকহেনবীদু নীংৰা কায়ৰা অমদি শাওনীকায়গা লোয়ননা ফমখত্ৰে, অদুগা হায়ৱকই - “তশেংনমক অদোম মীমুশ্ৰেই হৈতে, এনা খল্লম্বগা ওৱৱে। হৌজিক ফাওৰা লাম্বা থাজবদগী নাহেজ্জি, লাইৱিক অমদি লমচং ফজবগী লিপুদ্দগী নাহেজ্জি।” ঐ থুনমক মফমদু থাদোক্তুনা ঐগী কাদা লাক্ৰে। ঙাইহাক শ্বৱ হোন্দোক্লৰা মতুংদা এনা খল্লকই, ঐদি মৈনুংদা তাৱমগৌদবদগী শম্বাদা লিংহৌৱে। শকখঙদৰা ইথিল অমনা ঐগী মতেং পাংথি, মদু কৱম্বা ইথিলনৌ খঙদে।

এনা লৈৱিৰা কাদুগী হেক মায়োক্লবদা পাংকী ৰাংমদা অপীকপা খাঙপোক অমা লৈ। মদুদা অহল অমা লৈ। মম্বাংদু কোল্লে অদুৰু মায়থোংদুদি মঙাল লৈ। মা মৱক-মৱক্তা কোনুংসিদা লাকই। কৱিগীনৌ খঙদে শকহেনবীদুনা অহলদুৰু হৈন্দে, মপুৰ্ণিৎদা অকিবসু খৰা পোকপা মাল্লি। মাৰু হেক উবদা পাখংনা উই, কৱিগুম্বা অৱোনৰা খৰা হায়দোৱক্‌নি হায়বগী অকিৰা লৈৰা মাল্লি, মাগী মতৌদু উবদা ঐসু লাংতক্ৰুৰা অমা ফাওই। মাগী মৱমদা ৱাৰী কয়াৱক শাস্ত্ৰে। অদুৰু মঙেদ্দন্দগী লাপথোক্ৰৰা হায়, কৱিগুম্বা অহলদুগা এগা ৱাৰী শান্‌ৰা উত্ৰবদি মা পিশুম শুকুন্‌না শাওই, নুমিৎ কয়ানি এৰু কৌনীংবগুম কৌনীংবগুম তৌই।

নুমিৎতুগী অহিংদু ঐ থেংলৰা ফাওৰা তুম্বা য়াদ্ৰে, ৰাখলগী লংলা লংজিন থিৰা খঙদ্ৰে। কৱিগুম্বদসু মিৎ-না চেজৎ উইশিল্লগা মাগী নুংশি লৈই চুপনীংলুই। তাইবঙগী নুংঙাইৰা পূম্বা ফংলগে, থোকনীংৰা থৌদোক থোক্লসনু, পুস্দিদা মসি অমুক হম্মা ফংগদৰা নভে খল্লি। অদুৰু খল্লু-খল্লৱগা ইখত্তা তুৰুভৰা হন্দেইৰা ফাওৱকই।

পুং ১০মুক তাৱম্লগনি। খঙহৌদনা ঐগী কাগি থোঙদু মখত্তা হাংদোকচৱকই, মগুণ লৈৰা অহলদু মনুং চঙলকই। ঐগী মপু ইবেম্ববু কিজবদগী ঐ মাগা তোয়না উম্‌দে, মাগী মায়থোংদু ঈংই, তৰ্গী, মাগী মওং মতৌদু য়াম্বা নুংশি, মাগা ৱাৰী শান্ননীংবগী ৰাখল ফাওই। এনা হৌগংতুনা মাৰু ওক্ৰে অদুগা চৌক্ৰি অমা পূৰ্বক্সা মাৰু ফমহল্লে। মানা ঐঙোঙ

Sunday, May 20, 2018, Imphal

					
মমিৎ	:	অমঙৰা নোংলজা			
মখল	:	শৈৱেং			
অইবী	:	মোইৱাংথেম মলয়া দেবী			
ফোঙৰা চহী	:	২০১৭			
অফোঙৰা	:	সুমা পৱ্লিকেসল, জিৱিৰাম			
পাউন্নিৰা	:	সলাম তোহা			

তান্দ্ৰিফাও/হিংবগী লানফমদা/শোক্লথিনি লান।” (লান, লা: ৪৬) অইবীগী থশ্মোয়গী ৰাইসি পঙহায় হায়জিনৰা নভে, মুৱা খল্লগা চীন কাঙলকপনি। অদুনা অইবীগী কল্পনাগী মপাঙ্গল শোঞ্জৱবসু মশাগী ওইৰা, অপিকপা তাইবঙ অমা শেমগৎচৱম্বৰা কয়া হেংনৱি। মসিবু মানা ইৱি অসুম্বা, “মথৌ লাক্ৰৰা তক্লি/হমা হমা/ময়া পংলবসু খাঙশিংবসু/পিক্ৰা লৈকোল অমা/শেমগে খল্লি/থাগে থিৱি লৈখল।” (ময়া পংলবসু

থাঙশাং, লা: ৪৫) অদুনি অইবীনা শৈৱেংগী মতেং লৌৱক্লিবসি।

অইবীনা পামজদে, হিংনা হিংনা শিৰা, মানা পামজৈ শিনা শিনা হিংৰা। অদুনা মাগী কলম্বা মাৰু চুম্বা। লমজিংবীয়ু হয়াৱি। পুসি লম্বীদি চংতৰা যাদ্ৰি। অদুৰু মাগী ৰাইনৌ মাৰু লাম্বা লমজিংহন্দে। অদুনা হায়, “কদোমদনৌ ঐগী পম্বুং/নঙনা চিংদনা পুৱিৰা/হিংনা হিংনা শিৰৰা/এৰু পুবিগনু মৱক্ৰুদা/শিনা শিনা হিংলিৰা অহিংংশিং/চংলসি মফমদু য়ৌনা।” (লশ্বী, লা: ৪৪) মসিনা অইবীগী পান্দম্বি তাল্লিৰা। মৰকসিদা অইবীনা য়াম্বা ৰাজৰা অমা লৈৱি। মদুদি মাৰু পোকপীবগী, মানা নাউথি শাজৱকপগী, পলেমগী, পোক্ৰফমগী লমদি তেপ্দুনা শীনিংদ্ৰি। শিবনা হাল্‌দ্ৰা ৰাজৱি, লমনগী মখক্তা লমন তো্‌দুনা চংলদ্ৰা পাখৎচৈ। অদুনা নোংপোক ওন্দুনা মমা লমদম য়েংলকই, চিংলোন মাপলনা খলশ্ৰবসু। মাগী থৰায়না উৱকই, মমা লমদনু লাইৱেৱী অমা ওইনা। মম্বাথ্য হাল্পকই অইবীনা অসুম্বা, “স্বাংচেৎ স্বাংগৌইননা/অকি তুজুং লৈতনা/মেৰা পায়দুনা লেপহেই/শম্বাং ইফ ফা/খুভা থাঙশাং পায়দুনা/লানফম ময়াইদা লেপহেই।” (লাইৱেৱী, লা: ৬০) ফজৰা ইমেজৰী অমা শাগৎপা গুম্বী হায়নীংঙি। অদুগুম্বা ইমা লাইৱেৱীদু নোংমনা চেঙহী শম্বাল লাংদুনা নুংঙাইনা লৈৰা উই কবিগী মিৎফমদা। অদুনা অমুক হায়, “অয়ুক্কী মবেম্মা লাইৱেৱী/ঙাওৱৰা ঈচেহ্লক্তা মোমোন/... চেঙহী শম্বাল লাংহেই/লৈচিল তুৱেল ঈয়াদা।” (লৈচিলগী তুৱেল, লা: ৬৩) কল্পনাগী অয়ৌৰী থাল্লি। ফজৈ হায়ৰা যাই। অদুনা অইবীনা মমা লমদনু থেংজিল্লকই অমুকসু খোঞ্জেল থোক্ৰকই, “মাঙশ্ৰবসু মনি কয়া/হল্লকথিনি নোংমদি/তেথোক্সো পিৱাংদৌ ইমা/নোকপিৱৌ ইমাগী/মোমোন মীনোজৌ।” (ইমাগীদমক, লা: ২৬) অদুগা মানা পোকচৰিৰা জিৱি লমদনুনা অসুম্বা শৈথাৱি, “চিংলোন মাপলনা খল্লদুনা/নাইতোম তানা লৈৱিৰা/...নোংচুপ থংৰা চাংয়াসে/চিক্সা ঈংনা লৈৱিসে/জিৱি লমদমনি, লমনুংশি।” (জিৱি, লা: ৩০) কয়াদা নুংশিনা শৈখাত্ৰৰা। পাদৰা ঙুমদে, থশ্মোয়গী ৰা।

শৈৱেং ৬১ য়াওঁৰৰা লাইৱিক অসিগী মমিৎ পুৱিৰা ‘অমঙৰা নোংলজা’ হায়ৰা শৈৱেং অসিদি লৈৱাং লৈকা অমদা তাইবঙপান উৰা তনম্বু হায়বদুমক্লি। ইচম চম্বা নোংথি-নোংমংৰা নুমিদাং অমগী শক্তম য়েকপনি। অদুৰু তাইবঙ অসুপী ঙক্ৰৰা খৃৎশেম অমা উৰা গুল্লি। অৰা